

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۰۶ دسمبر ۲۰۱۶

آغاز یک دوره جدید در ترکیه!

(بخش هشتم)

دولت ترکیه و در راس آن رجب طیب اردو خان رئیس جمهور این کشور، با تمام نیرو و با آخرین سرعت به سوی یک حاکمیت مطلق دیکتاتوری و ریاستی می‌تازد. روزی نیست که خبر دستگیری شهروندان ترکیه، به بهانه‌های مختلف منتشر نگردد: از دستگیری نمایندگان مجلس، قضات، فرماندهان نظامی و امنیتی و شهرداران منتخب مردم در شهرهای کردنشین، گرفته تا فعالین سیاسی مخالف دولت، معلمان، اساتید دانشگاه‌ها، روزنامه‌نگاران، نویسندگان، هنرمندان تا تغییر قوانین زن‌ستیز و کودک آزار و... به‌طور روزمره در رسانه‌ها انعکاس می‌یابد.

دادستانی ترکیه در کیفرخواستی برای شهردار دیاربکر ۲۳۰ سال زندان تقاضا کرده است. اتهام اصلی خانم شهردار کرد «حمایت از تروریسم» است.

دادستانی ترکیه در کیفرخواستی برای شهردار دیاربکر ۲۳۰ سال زندان تقاضا کرده است. اتهام اصلی خانم شهردار کرد «حمایت از تروریسم» است...

دو روز قبل نیز در شهرستان شمزینان از توابع جولمرگ، رئیس‌مشتربک شهرداری این شهر، همسر وی، نماینده حزب دموکراتیک خلق‌ها (ه.د.پ) شمزینان و یکی از کارمندان شهرداری، توسط پولیس آ.ک.پ بازداشت شدند.

دو روز پس از این واقعه، پولیس ترکیه با یورش به شهرداری این شهر، مانع از ورود کارمندان به شهرداری شده است. گفته می‌شود پولیس پس از نصب پرچم ترکیه بر سر در این شهرداری، با زنجیر درب شهرداری را بسته و اجازه ورود به کارمندان را نداده‌اند.

به گزارش خبرگزاری «رویترز»، وزارت کشور ترکیه در آخرین ساعات جمعه ۲۱ نوامبر ۲۰۱۶ - ۱۱ آبان ۱۳۹۵، فعالیت ۳۷۰ سازمان غیردولتی از جمله سازمان‌های حقوق بشری و حقوق کودک را به اتهام ارتباط با «تروریست‌ها» ممنوع اعلام کرد.

نومان کورتولموش، معاون نخست‌وزیری ترکیه شنبه ۲۲ نوامبر در کنفرانسی مطبوعاتی از ممنوعیت فعالیت این ان‌جی‌او‌ها دفاع کرد. او در عین حال گفت که این سازمان‌ها بسته نشدند، بلکه فعالیت آن‌ها معلق شده است. کورتولموش، ادعا کرد که شواهد محکمی درباره رابطه این ان‌جی‌او‌ها با آنچه او «سازمان‌های تروریستی» خواند، وجود دارد.

معاون نخست‌وزیری ترکیه، در کنفرانس خبری صبح شنبه خود، ادعا کرد که ترکیه در جبهه‌های متعددی در حال مبارزه با «تروریست‌ها» است و از تلاش آنکارا برای پاکسازی نهادهای دولتی از طرفداران فتح‌الله گولن و نیز مبارزه با «شبه‌نظامیان کرد» و «دولت اسلامی» سخن راند.

فتح‌الله گولن، واعظ مسلمان ساکن امریکا و از مخالفان اصلی رجب طیب اردوخان، رئیس‌جمهوری ترکیه است و آنکارا او را به طراحی کودتای جولای علیه دولت متهم کرده و خواستار استرداد او از امریکا شده است. گولن اتهام‌های ترکیه را رد می‌کند.

به ادعای وزارت کشور ترکیه، از میان ۳۷۰ سازمان غیردولتی ممنوع‌الفعالیت، ۱۵۳ ان‌جی‌او متهم به ارتباط با جنبش گولن، ۱۹۰ عدد از آن‌ها مظنون به ارتباط با حزب کارگران کردستان (پ‌ک‌ک)، ۱۹ سازمان مظنون به ارتباط با حزب (مارکسیست‌لنینیست DHKP-C - جبهه حزب آزادسازی خلق انقلابی) و هشت ان‌جی‌او متهم به ارتباط با گروه «دولت اسلامی» (داعش) هستند.

در بخش‌نامه اخیر دولت آنکارا، ۲۲ نوامبر ۲۰۱۶، که با استناد به قانون اعلام حالت فوق العاده در ترکیه سحرگاه روز سه‌شنبه به دنبال تصویب هیات دولت و انتشار در روزنامه رسمی اجرائی شد، هفت هزار و ۵۸۶ نفر از نیروی پولیس اخراج شدند.

بر اساس همین بخش‌نامه که در حکم قانون تلقی می‌شود، ۲۵۹ تن از نیروی زمینی، ۳۹۱ نفر از نیروی دریایی، ۳۳۸ نفر نیروی هوایی، ۴۰۳ نفر از نیروی ژاندارمری اخراج شدند.

دولت آنکارا، همچنین فعالیت ۵۵۰ انجمن، ۹ مؤسسه رسانه‌ای و ۱۹ مؤسسه سلامت در سطح ترکیه را که از سوی شورای امنیت ملی ترکیه به عنوان مضر تمامیت و حاکمیت ملی ترکیه تشخیص داده شده و متهم به ارتباط با سازمان‌های تروریستی می‌باشند، متوقف کرده است.

دولت ترکیه، به دنبال کودتای نافرجام ۱۵ جولای ۲۰۱۶ - ۲۵ تیرماه ۱۳۹۵، بیش از ۱۴۰ هزار نفر را از دستگاه‌های دولتی پاکسازی کرده، صدها شرکت را مصادره، ۱۵ دانشگاه وقفی و هزاران مؤسسه آموزشی را تعطیل، کرده است. بنس استولنتبرگ، دبیرکل ناتو، می‌گوید بعد از کودتای نافرجام در این کشور، شماری از افسران ارتش ترکیه که در پایگاه‌های ناتو در کشورهای مختلف مشغول به کار بوده‌اند، از این کشورها درخواست پناهندگی کرده‌اند. پیش‌تر نام کشور المان اعلام شده بود. استولنتبرگ، هیچ نام، تعداد و دلیلی در این باره اعلام نکرده است. ترکیه عضو پیمان ناتو است.

بنس استولنتبرگ، دبیر کل پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو)، می‌گوید تعدادی از افسران ارتش ترکیه که در ناتو مأموریت داشته‌اند بعد از کودتای نافرجام ۱۵ جولای تقاضای پناهندگی کرده‌اند.

استولتبرگ گفت که این افسران از کشورهایی که در آن مأموریت داشتند درخواست پناهندگی کرده‌اند، اما او درباره این کشورها، افسران یا تعداد آن‌ها توضیح بیشتری نداد.

ترکیه یکی از اعضای ناتو است. به‌گفته دبیر کل ناتو این کشورها پرونده‌های مختلف را به صورت مجزا بررسی خواهند کرد.

رسانه‌های المان پیش از این گزارش داده بودند که تعدادی از افسران ارتش ترکیه مستقر در مرکز فرماندهی پایگاه هوایی رامشتاین متعلق به ناتو خواستار دریافت پناهندگی سیاسی از دولت المان شده‌اند.

از زمان شکست کودتا، گزارش‌هایی از فرار و درخواست پناهندگی کارمندان دولتی و سایر شهروندان ترکیه منتشر شده است.

از جمله در ماه اکتوبر، وزارت کشور المان اعلام کرد که سی و پنج «شهروند ترکیه که دارای گذرنامه سیاسی هستند»، همراه با اعضای خانواده‌هایشان از المان درخواست پناهندگی کرده‌اند. دولت ترکیه نیز خواستار استرداد «عاملان کودتا» شده که به‌این کشورها پناهنده شده یا در این کشورها زندگی می‌کنند.

اعتراضات مردمی علیه دولت ترکیه

هزاران تن در اعتراض به‌دستگیری رهبران حزب دموکراتیک خلق‌ها، در کشورهای مختلف جهان دست به‌تظاهرات زدند.

به‌گزارش خیرگزاری «رویترز»، حامیان کردهای ترکیه و معترضان به‌سیاست‌های آنکارا در المان، یونان، فرانسه و استانبول تجمع اعتراضی برگزار کردند.

جمعه‌شب چهارم نومبر، تظاهرات دیگری در برلین در کنار دروازه براندنبورگ، دروازه تاریخی این شهر برگزار شد. صدها تظاهرکننده حامی کردها با انتقاد شدید از دولت محافظه‌کار المان شعار می‌دادند: «مرکل تأمین مالی می‌کند، اردوخان بمباران می‌کند».

شنبه پنجم نومبر نیز نزدیک به شش هزار و ۵۰۰ تن در شهر کلن المان اعتراض خود به‌دولت رجب طیب اردوخان را نشان دادند. این معترضان از دولت المان به‌دلیل کوتاهی در توقف دستگیری‌ها و اخراج‌های دسته‌جمعی پس از کودتای ناموفق ماه جولای انتقاد کردند.

شنبه تظاهرات مشابهی نیز در پاریس، پایتخت فرانسه برگزار شد. دو هزار معترض حامی کردها در این شهر در «پلاس دو لا رپوبلیک»، یکی از میدان‌های اصلی پاریس گرد هم آمدند. آن‌ها پرچم کردستان و پلاکاردهایی علیه اردوخان در دست داشتند.

اسماعیل کاکچی، یکی از نمایندگان کردها در پاریس به رویترز گفت که هدف از راهپیمایی شنبه رساندن پیام حامیان کردها به گوش مقام‌های اروپایی برای واردکردن فشار بر دولت حزب عدالت و توسعه در ترکیه است.

آتن نیز صحنه تظاهرات مشابهی بود. یک‌هزار معترض کرد و حامی کرد شنبه به‌سوی سفارت ترکیه در آتن راهپیمایی کردند. آن‌ها شعار می‌دادند «اردوخان تروریست!» و تصاویر بزرگی از دو رهبر حزب دموکراتیک خلق‌ها، صلاح‌الدین دمیرتاش و فیگین یوکسکداغ را به‌هتزاز درآوردند.

هم اکنون صلاح‌الدین دمیرتاش و فیگن یوکسکداغ، دو رهبر اصلی حزب دموکراتیک خلق‌ها، و ۹ نماینده پارلمانی دیگر این حزب در ترکیه بازداشت شدند.

دستگیری معترضان در استانبول – عکس AFP

استانبول نیز شنبه شاهد درگیری معترضان با پولیس این شهر بود. تظاهرات پنجم نومبر در برابر دفتر جمهوریت در اعتراض به صدور حکم جلب علیه مراد صابونچی، سردبیر جمهوریت و هشت نفر دیگر از دبیران این روزنامه صورت گرفت.

نیروهای پولیس ترکیه تظاهرکنندگان معترض به دستگیری رهبران حزب دموکراتیک خلقها را در آنکارا با خشونت متفرق کردند. به گزارش رسانه‌های ترکیه، پولیس این کشور جمعه چهارم نومبر، علیه معترضان در آنکارا گاز اشک‌آور و گلوله‌های پلاستیکی استفاده کرده است.

تجمع‌کنندگان در پایتخت ترکیه در اعتراض به دستگیری صلاح‌الدین دمیرتاش و فیگن یوکسکداغ، و نماینده دیگر این حزب در شب گذشته گرد یکدیگر آمده بودند.

پولیس همچنین به دفتر مرکزی حزب در آنکارا حمله کرد و خیابان‌های منتهی به این ساختمان را با استفاده از زرهپوش و خودروهای پولیس بست.

وزیر کشور ترکیه جمعه اعلام کرد که حکم جلب ۱۳ نماینده حزب دموکراتیک خلقها صادر شده‌بود اما به‌دلیل حضور دو نماینده در خارج کشور، تنها ۱۱ تن از آنها بازداشت شده‌اند. وکیلان حزب دموکراتیک خلقها پیش‌تر از دستگیری ۱۵ نماینده خبر داده‌بودند.

ادامه اعتراض مقام‌های غربی به دولت ترکیه

دفتر حقوق بشر سازمان ملل جمعه با انتشار بیانیه‌ای از اقدامات اخیر دولت ترکیه پس از کودتای ناموفق جولای در این کشور و به‌ویژه دستگیری نمایندگان منتخب مجلس به شدت انتقاد کرد. راوینا شامداسانی، سخنگوی دفتر حقوق بشر در یک جلسه خبری کوتاه در ژنو اعلام کرد که تمهیدات امنیتی دولت ترکیه شاید به «فراسوی آنچه مجاز است» حرکت کند.

مقام‌های اروپائی متعددی دستگیری‌های پنج‌شنبه سوم نومبر را محکوم کردند. وزارت امور خارجه المان از احضار فرستاده دولت ترکیه خبر داد. سوسن چلبی، سخنگوی این وزارت اعلام کرد که فرانک والتر اشتاین‌مایر، وزیر امور خارجه المان، دستگیری نمایندگان حزب دموکراتیک خلقها را نشانه‌ای از «تشدید فوق‌العاده وضعیت بحرانی» در ترکیه می‌داند.

وزیر امور خارجه دنمارک نیز سفیر ترکیه را فراخواند تا «نگرانی‌های بزرگ» دولت خود را در این زمینه به اطلاع او برساند. وزیر امور خارجه فرانسه نیز دستگیری‌های اخیر را «یک نگرانی جدی» خواند. فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز گفت که «به‌شدت نگران است» و خواهان جلسه ویژه سفیران اتحادیه اروپا در آنکارا شده است.

مقام‌های اروپائی متعددی دستگیری‌های پنج‌شنبه سوم نومبر را محکوم کردند. در جدیدترین واکنش‌ها، کریستین کرن، صدر اعظم و رئیس حزب سوسیال دموکراتیک اتریش، اردوخان را در پیامی تونیتی «یک اقتدارگرا» خواند. به‌گزارش روزنامه «تسایت» آلمان، او اقدامات اخیر دولت ترکیه در دستگیری نمایندگان حزب دموکراتیک خلق‌ها و نیز روزنامه‌نگاران جمهوریت را حمله‌ای غیرقابل قبول به دموکراسی و آزادی مطبوعات خواند.

ربکا هارمس، رئیس فراکسیون سبزها در پارلمان اروپا نیز از ناهماهنگی دولت‌های اتحادیه اروپا در محکومیت هماهنگ دولت ترکیه انتقاد کرد. به گزارش تسایت، او گفت که «ما نیاز به یک واکنش قاطع اروپائی داریم» و از فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجه اتحادیه اروپا خواست تا فوراً جلسه‌ای مشترک بین وزیران امور خارجه کشورهای این اتحادیه برگزار کند.

فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا یک‌روز پس از دستگیری رهبران حزب دموکراتیک خلق‌ها گفته‌بود که «به‌شدت نگران است» و خواهان جلسه ویژه سفیران اتحادیه اروپا در آنکارا شد.

در واکنش، وزیر امور خارجه ترکیه اظهار داشت که کشورش از سخنان و رفتارهای تحقیرآمیز اتحادیه اروپا به تنگ آمده است. او اتحادیه اروپا را به اتخاذ سیاست‌های یک بام و دو هوا در قبال پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا متهم کرد و گفت که طی مذاکرات یازده سال گذشته هیچ‌گاه دورنمای پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا به اندازه امروز دور نبوده است. رجب طیب اردوخان، رئیس جمهوری ترکیه، دیروز دوشنبه ۱۵ نومبر تهدید کرد که اگر تا پایان سال جاری میلادی اتحادیه اروپا درباره ادامه مذاکرات مربوط به عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا تصمیم نگیرد، دولت آنکارا در خصوص این مذاکرات یک همه‌پرسی برگزار خواهد کرد.

رهبران دو فراکسیون اصلی در پارلمان اروپا، روز سه‌شنبه دوم آذر خواستند که اتحادیه اروپا مذاکرات مربوط به عضویت ترکیه در این اتحادیه را به‌خاطر موج سرکوب و تصفیه پس از کودتای نافرجام ماه جولای متوقف کند.

به‌گزارش خبرگزاری رویترز، مانفرد وبر رئیس بزرگترین فراکسیون در پارلمان اروپا متشکل از احزاب راست میانه، گفت: «پیام ما به ترکیه بسیار صریح است: مذاکرات مربوط به عضویت آن کشور باید بی‌درنگ متوقف شود».

جیانی پیتلا رهبر دومین فراکسیون پارلمان اروپا، متشکل از احزاب سوسیالیست و چپ میانه نیز گفت: «ما خواهان توقف مذاکرات مربوط به عضویت ترکیه هستیم».

جیانی پیتلا گفت: «ترکیه در دوران حکومت رجب طیب اردوخان به‌سمت یک حکومت خودکامه جهت‌گیری کرده است. پیام سیاسی ما به ترکیه این است که اگر آن کشور می‌خواهد عضو اتحادیه اروپا شود مسائلی چون حقوق بشر، حقوق مدنی و دموکراسی قابل معامله نیستند».

اردوخان در واکنش به تشدید انتقادهای اتحادیه اروپا از عملکرد دولت‌ش در زمینه حقوق بشر گفته است که «این اتحادیه باید عواقب موضع‌گیری خود را بپذیرد» و اگر مذاکرات مربوط به عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا متوقف شود آنکارا به‌پیمان‌های نظامی و امنیتی که رهبری آن با روسیه و چین است خواهد پیوست.

از میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا تاکنون اتریش و لوکزامبورگ خواهان قطع مذاکرات برای عضویت ترکیه شده‌اند. این مذاکرات طی یازده سال گذشته پیشرفت ناچیزی داشته است.

ولی فرانسه، المان و سایر کشورهای عضو اتحادیه اروپا طرفدار ادامه مذاکرات هستند و معتقدند قطع آن ممکن است توافق اتحادیه اروپا و دولت ترکیه در زمینه کنترل مهاجرت را بهخطر بیاندازد.

با وجود این همه تأکید می‌کنند که در صورت احیای قانون مجازات مرگ در ترکیه این مذاکرات به‌پایان خواهد رسید. دیدگاه پارلمان اروپا درباره لزوم توقف مذاکرات پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا، گفتگوی دیوید دیویس، مسئول پیش‌برد مذاکرات برکسیت با نمایندگان پارلمان اروپا در استراسبورگ و گزارش کمیسیون اروپا و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی درباره وضعیت سلامت شهروندان اروپائی، موضوعات این برنامه اخبار از بروکسل هستند.

اردوخان: به‌جای اتحادیه اروپا می‌توانیم به‌سازمان شانگهای پیوندیم

رئیس جمهوری ترکیه روز یکشنبه ۳۰ آبان [عقرب] گفت که کشورش لازم نیست «به‌هر قیمتی» به‌اتحادیه اروپا بپیوندد و می‌تواند به‌جای آن بخشی از یک اتحادیه امنیتی شامل چین، روسیه و کشورهای آسیای مرکزی باشد. به‌گزارش روزنامه حریت ترکیه، رجب طیب اردوخان در راه بازگشت از سفر خود به‌پاکستان و ازبکستان به‌خبرنگاران گفت: «ترکیه باید احساس راحتی کند و نباید بگوید که تنها راه من اتحادیه اروپا است و آن هم به‌هر قیمتی. این نظر من است».

ترکیه که یکی از اعضای پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، نیز هست طی یازده سال گذشته کوشیده تا به‌عضویت اتحادیه اروپا درآید اما هم‌اینک بخت پیوستن این کشور به‌این اتحادیه کمتر از همه دوره‌های گذشته ارزیابی می‌شود. رهبران اروپائی، نسبت به‌وضعیت آزادی‌های دموکراتیک در ترکیه انتقاد دارند و ترکیه نیز به‌نوبه خود از آنچه «رفتار تحقیرآمیز» غرب نسبت به‌خود می‌نامد، شکایت دارد.

به‌نوشته حریت، اردوخان در ادامه سخنان روز یکشنبه خود گفت: «چرا نباید ترکیه عضو شانگهای پنج باشد؟ من این را به‌آقای پوتین (رئیس‌جمهور روسیه)، آقای نظربایف (رئیس‌جمهور قزاقستان) و به‌آنهائی که الان در شانگهای پنج هستند گفتم».

رهبران سازمان همکاری شانگهای در یکی از اجلاس‌های این سازمان

چین، روسیه، و چهار کشور از کشورهای آسیای مرکزی یعنی قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، و ازبکستان در سال ۲۰۰۱ یک بلوک امنیتی به‌نام «سازمان همکاری شانگهای» تشکیل دادند عمدتاً با این هدف که با تهدیدات اسلام‌گرایی تندرو و قاچاق مواد مخدر از افغانستان مقابله کنند.

این بلوک امنیتی به رهبری چین، که همکاری‌های چندجانبه امنیتی، اقتصادی و فرهنگی میان دولت‌های عضو را هماهنگ می‌کند، پیش از پیوستن ازبکستان به آن با نام «شانگهای پنج» معروف بود.

ایران، هند، پاکستان، افغانستان و مغولستان جزو کشورهای ناظر سازمان همکاری شانگهای هستند و در حال حاضر دو کشور بلاروس و ترکیه نیز حق شرکت در برخی جلسات سازمان همکاری شانگهای را دارند اما از حق رای برخوردار نیستند.

ایران از مدت‌ها پیش برای عضویت کامل در این سازمان تلاش می‌کند و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، هم از درخواست عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای حمایت کرده است.

رئیس‌جمهوری ترکیه، در ادامه با اشاره به مسأله پیوستن کشورش به سازمان همکاری شانگهای گفت که «امیدوارم تحول مثبتی در این راستا صورت بگیرد و فکر می‌کنم پیوستن ترکیه به شانگهای پنج باعث می‌شود ترکیه با دستی بسیار بازتر عمل کند».

رجب طیب اردوخان، هفته گذشته از مردم ترکیه خواست تا در خصوص سرنوشت پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا تا پایان سال جاری میلادی صبر به خرج دهند و گفت که در مورد عضویت ترکیه در این اتحادیه ممکن است در سال ۲۰۱۷ یک همه‌پرسی برگزار کند.

رجب طیب اردوخان: باید دالر و یورو را از معاملات با روسیه، چین و ایران حذف کنیم!

رجب طیب اردوخان، رئیس‌جمهوری ترکیه، خبر داد که کشورش قصد دارد گام‌هایی بردارد تا بتواند از این پس تجارت با روسیه، چین، و ایران را با واحدهای پول محلی این کشورها، یعنی روبل، یوان و ریال، انجام دهد. خبرگزاری فرانسه روز دوشنبه ۱۵ آذر خبر داد که اردوخان این مطلب را در آستانه سفری که بن‌علی نیلدریم، نخست‌وزیر ترکیه، قرار است روز سه‌شنبه به روسیه داشته باشد، اعلام کرده است.

رجب طیب اردوخان، طی سخنرانی خود در مراسمی در شهر قیصریه ترکیه درباره این طرح پیشنهادی این‌گونه توضیح داد که «وقتی کالائی از آن‌ها می‌خریم از واحد پول آن‌ها استفاده کنیم و وقتی آن‌ها از ما کالا می‌خرند از واحد پول ما استفاده کنند».

اردوخان افزود که دستورالعمل‌های مربوط به این طرح به بانک مرکزی ترکیه ارائه شده و پیش از این، گفت‌وگوهایی نیز درباره این طرح با مسکو، پکن، و تهران انجام شده است.

چین و روسیه بزرگترین طرف‌های تجاری ترکیه هستند و در این زمینه آلمان در مقام سوم قرار دارد؛ حجم تجارت ترکیه و ایران هم با آن که رقم خیلی بالائی نیست اما برای افزایش تا حدود ۳۰ میلیارد دالر هدف‌گذاری شده است. اردوخان، همچنین از مردم ترکیه خواست تا نقدینگی یورو و دالر خود را از خانه‌ها به‌دور آورده و به لیر ترکیه تبدیل کنند تا با این کار به تقویت واحد پول این کشور کمک شود.

در چهار گذشته و در ماجرای «کودتا و ضدکودتا» در ترکیه و تقویت ارزش دالر در بازارهای جهانی، ارزش واحد پول ترکیه با کاهش زیادی روبه‌رو شده بطوریکه لیر ترک طی سال جاری یک‌پنجم از ارزش خود را از دست داده است.

دولت ترکیه می‌کوشد تا با اقدام‌های مختلف از روند سقوط بیش‌تر لیر ترک جلوگیری کند و از آن‌جمله بازار بورس استانبول هم اعلام کرده که قصد دارد دارائی‌های نقد خود را از ارزهای دیگر به لیر تبدیل کند.

در حالی که لیر، واحد رسمی پول ترکیه است، بسیاری از معاملات در این کشور به دالر یا دیگر ارزهای خارجی انجام می‌شود و در استانبول نیز بسیاری از صاحبان منازل، از مستاجران می‌خواهند تا اجاره‌بها را به دالر پرداخت کنند.

روسیه خواستار توضیح اردوخان در مورد «خاتمه‌دادن به حکومت اسد» شد

ترکیه، در سوریه ۵ سال از تز «منطقه امن» دفاع کرده و و سه سال هم، تلاش کرده تا ناتو را به‌جنگ سوریه بکشاند اما تاکنون در این راه موفق نشده است. امریکا نیز با تز «منطقه پرواز ممنوع» ترکیه، موافقت نکرده است. به‌همین دلیل، ترکیه سمت خود را به‌طرف اروآسیا برگردانده است.

ارتش ترکیه در ۲۴ اگوست ۲۰۱۶، ترکیه عملیات «سپر فرات» Firat Kalkanı را در سوریه آغاز کرد و هنوز هم ادامه دارد.

حزب حاکم «آ.ک.پ» (AKP) در سوریه با سیاست‌های آنلانتیک (ناتو) گره خورده بود. اما از سال ۲۰۱۶، برگشت از سیاست‌های ناتو آشکارتر شده است. به‌نظر می‌رسد فعلا اولویت‌های ترکیه در منطقه روسیه و عربستان سعودی و ایران هستند.

چندی پیش، فرمانده ستاد ارتش روسیه به‌آنکارا سفر کرد (۲۰۱۶-۰۹-۱۵) موضوع بحث طرفین سوریه بود. در پی آن، اعلام شد که ولادیمیر پوتین به‌ترکیه می‌آید (۲۰۱۶-۱۰-۱۱). این بدین معناست که، بین فرماندهان ستاد ارتش ترکیه و روسیه پیشرفت حاصل شده است.

به‌نظر می‌رسد روسیه از ترکیه به‌ویژه از اردوخان، به‌عنوان ابزار استفاده کرده و راه داده تا ارتش آن کشور با ورود به سوریه، هر چه بیش‌تر در باتلاق بحران‌هایش غوطه‌ور گردد. اما اکنون با اظهارنظر اردوخان درباره سوریه، این احتمال وجود دارد که باز هم رابطه شکننده ترکیه و روسیه همانند سال گذشته، باز هم به هم بخورد.

دفتر امور رسانه‌ی کرملین می‌گوید پوتین و اردوخان روز چهارشنبه در مورد وضعیت سوریه گفت‌وگوی تلفونی داشته‌اند.

سخنگوی پوتین، گفته‌های اردوخان که ارتش ترکیه «برای خاتمه دادن به حکومت اسد وارد سوریه شده»، را موضوعی «بسیار جدی» توصیف کرده است.

دمیتری پسکوف، سخنگوی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، دهم آذر ماه [قوس]، در بیانیه‌ای اظهار داشته «گفته‌های (اردوخان) موضوعی بسیار جدی‌ست. این سخنان ناسازگار با بیانیه‌ها و سخنان پیشین و نیز ناسازگار با درک ما از وضعیت است».

تلویزیون دولتی «راشا تودی» به نقل از پسکوف ادامه داده است «امیدواریم که در آینده نزدیک، از طرف شرکای ترک ما، توضیحی در مورد این گفته‌ها منتشر شود».

واکنش کاخ کرملین ساعتی پس از آن صورت گرفت که رجب طیب اردوخان، در سخنانی بی‌سابقه گفت دلیل فرستادن نیروهای ارتش ترکیه به‌خاک سوریه آن است که «به حکومت بشار اسد خودکامه خاتمه داده شود» و ورود کشورش «به سوریه هیچ دلیل دیگری ندارد».

اردوخان گفته اقدامات آنکارا با این هدف انجام می‌شود که سرزمین سوریه «به صاحبان اصلی آن بازگردانده شود». در پی حضور سخنگوی پوتین در جمع خبرنگاران و واکنش او به‌این گفته، یکی از خبرنگاران پرسیده آیا این موضوع بر

روابط مسکو و آنکارا تأثیری خواهد گذاشت؟ پسکوف گفته دولت متبوع او پیش از آن که بخواهد تصمیمی در مورد رابطه با «شرکای ترک» خود بگیرد، منتظر توضیح آنکارا خواهد ماند.

به گفته سخنگوی پوتین، روسیه تنها کشوری نیست که «به طور قانونی و به درخواست دولت سوریه» در آن کشور حضور دارد.

واکنش روسیه به سخنان اردو خان دور از انتظار نبود. روسیه، در کنار ایران، از مهم ترین متحدان بشار اسد به شمار می رود. حملات هوایی آن کشور، کمک های نظامی ایران و شبه نظامیانی که تهران در آماده سازی و اعزام آنها از کشورهای مختلف به جبهه سوریه نقش دارد، عاملی مهم در پیشروی های اخیر ارتش سوریه، به ویژه در شهر حلب به شمار می روند.

از طرفی، ترکیه و روسیه در ماه های گذشته برای عادی سازی روابط خود - که شدیداً تحت تأثیر سرنگونی جنگنده روسی قرار گرفته بود - اقداماتی رسمی انجام داده اند.

در کنار این ها سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه نیز به ترکیه رفته تا با مقام های آن کشور دیدار کند. روزنامه حریت، چاپ ترکیه، می گوید وزیر خارجه روسیه و هم تایی ترک او قرار است روز ۱۱ آذر ماه دیدار کنند. این احتمال وجود دارد که موضوع سخنان اردو خان در این دیدار مطرح شود. میخائیل بوگدانف، معاون لاوروف نیز در گفت و گویی با خبرگزاری روسی «تاس» این احتمال را مطرح کرده است.

توافق ترکیه و روسیه در مورد «ایجاد آتش بس و تمامیت ارضی» سوریه

در پی دیداری که وزیران خارجه روسیه و ترکیه در آناتولیا داشته اند، دو طرف بر سر لزوم ایجاد «آتش بس» به عنوان گام نخست برای پایان دادن به جنگ داخلی سوریه به توافق رسیده اند.

روزنامه حریت نیز به نقل از اردو خان می گوید هدف از حضور ارتش ترکیه در سوریه «کشور یا شخص» نیست. خبرگزاری دولتی ترکیه، آناتولی، ۱۱ آذر ماه به نقل از مولود چاوش اغلو، وزیر خارجه ترکیه، نقل کرده است: «برای کمک رسانی به غیر نظامیان باید آتش بس ایجاد شود. کمک های انسان دوستانه باید انتقال پیدا کنند».

او سپس افزوده است: «در پیوند با تمامیت ارضی و یکپارچگی سوریه، ما با روسیه هم عقیده هستیم».

سرگئی لاوروف نیز گفته دو کشور «باید اطمینان ایجاد کنند که ارسال کمک های انسان دوستانه جریان خواهد داشت. ما در مورد این موضوع با یکدیگر همکاری می کنیم».

این سخنان هم زمان است با گفته های یان انگلند، از مشاوران ارشد سازمان ملل، که «روسیه برای ایجاد چهار مسیر امن به مناطق تحت تصرف شورشیان در حلب که تحت محاصره است، موافقت کرده».

خبرگزاری روسی اینترفاکس، به نقل از وزیر خارجه ترکیه گفته است «ما بهر پیش گرفتن سیاستی که هماهنگ و منطبق با موضع روسیه باشد، ادامه می دهیم؛ برای یافتن راهحلی سیاسی برای نبردها و برای آن که کمک های انسان دوستانه به طور هدفمندی به دست شهروندان سوری برسند».

چاوش اغلو در عین حال تأکید کرده است که موضع آنکارا در قبال حکومت مرکزی سوریه و رئیس جمهوری آن کشور، که از منظر ترکیه مسؤول «کشته شدن ۶۰۰ هزار نفر است»، تغییری نکرده است.

روز پنجشنبه روزنامه حریت در عین حال بخشی از سخنان تازه رئیس جمهوری ترکیه، رجب طیب اردو خان را نقل کرده است که هدف از حضور ارتش ترکیه در سوریه «کشور یا یک شخص» نیست بلکه این کار برای مبارزه با گروه های تروریستی انجام می شود.

آقار اردوخان ۱۱ آذر ماه گفته است «هدف از عملیات سپر فرات (عملیات ترکیه در خاک سوریه) فرد یا کشوری نیست، بلکه فقط مقابله با گروه‌های تروریستی است. هیچ‌کسی نباید در این شکی بکند. ما بارها و بارها این موضوع را بیان کرده‌ایم. هیچ‌کسی حق ندارد این حرف‌ها را طور دیگری تفسیر کند یا سعی کند معنی آن را عوض کند.» این گفته‌ها در حالی‌ست که اردوخان، چندی پیش، آن‌طور که حریت و خبرگزاری رویترز نقل کرده‌اند، گفته بود هدف از حضور ارتش ترکیه در خاک سوریه، پایان دادن به حکومت بشار اسد است و هیچ دلیل دیگری هم ندارد. این گفته‌ها با واکنش کرملین روبه‌رو شد و سخنگوی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، خواستار توضیح آنکارا شد.

البته روسای جمهوری دو کشور نیز روز چهارشنبه در مورد وضعیت سوریه گفت‌وگوی تلفنی داشتند. شبکه دولتی روسیه، «راشا تودی»، به‌نقل از یوری اوشاکف، از مشاوران کاخ کرملین، نقل کرده‌است «تنها می‌توانم بگویم موضوع حضور ترکیه در سوریه در گفت‌وگوی تلفنی روسای جمهوری مطرح شد... بلکه دو رجب طیب اردوخان، در این مورد توضیح داد.» اوشاکف جزئیات بیش‌تری بیان نکرده‌است.

تحولات اخیر پیرامون سوریه در حالی شکل گرفته که حملات ارتش سوریه، جنگنده‌های روسی و شبه‌نظامیان سازمان‌یافته به وسیله ایران، به شورشیان در شرق حلب، افزایش چشمگیری داشته و پیشروی‌های عمده‌ای نیز نصیب بشار اسد و متحدانش شده‌است.

در عین حال اما سازمان ملل و نهادهای وابسته به آن شرق حلب را منطقه‌ای توصیف کرده‌اند که در سرآزیری «فرو افتادن به قعر جهنم» و تبدیل شدن به «یک گورستان بزرگ» است.

ملل متحد: پیش از آن‌که شرق حلب به گورستان تبدیل شود کاری بکنید

رئیس امور انسان‌دوستانه ملل متحد در آستانه جلسه اضطراری دیگری در ارتباط با سوریه، گفته «به‌خاطر انسانیت، از همه طرف‌ها درخواست می‌کنیم، از نفوذ خودشان استفاده کنند، هر کاری می‌شود انجام دهند، تا از غیرنظامیان در شرق حلب حفاظت شود؛ پیش از آن‌که این منطقه به یک گورستان عظیم تبدیل شود.»

اعضای شورای امنیت سازمان ملل برای چندمین بار طی سال‌های گذشته در نشست اضطراری گرد هم آمدند، تا در مورد بحران شدید حلب گفت‌وگو کنند. جلسه‌ای که مشخص نیست تأثیر آن بر جنگ داخلی سوریه چه خواهد بود.

جلسه تازه شورای امنیت سازمان ملل به درخواست فرانسه برگزار شده‌است. ژان مارک ارو، وزیر خارجه آن کشور، روز سه‌شنبه گذشته، در بیانیه‌ای گفته بود: «بیش از هر زمان دیگری وقت آن رسیده تا روش‌هایی برای توقف خشونت‌ها در حلب و رسیدن کمک‌های بشردوستانه به مردم این شهر به کار گرفته شود.»

فرانسه از شماری از مخالفان بشار اسد حمایت می‌کند و قرار است به‌زودی میزبان شماری از کشورهای مخالف اسد، از جمله ایالات متحده، عربستان و ترکیه نیز باشد.

همزمان ارتش سوریه، با کمک متحدان اصلی خود، حملات هوایی روسیه و شبه‌نظامیان سازمان‌یافته از سوی ایران، دست به پیشروی‌هایی عمده در شرق حلب، مناطق تحت کنترل شورشیان، زده‌است. رویترز به تازگی به نقل از شماری از شورشیان در شرق حلب گفته آن‌ها از مقاومت و نبردها علیه پیشروی‌های ارتش دست برنخواهند داشت.

در این میان اما وضع غیرنظامیان به‌طور مشخصی [نگرانی سازمان ملل و نهادهای مدافع حقوق بشر را بر](#) [انگیخته‌است](#): غیرنظامیانی که در میانه نبردها گیر افتاده‌اند. از یک‌سو گزارش‌هایی در مورد جلوگیری از خروج

شماری از آن‌ها به وسیله شورشیان منتشر شده، از سوی دیگر گزارش‌هایی در مورد هراس شماری دیگر از این‌که به دست نیروهای اسد و حامیان او بیفتند.

بنا بر گزارش‌ها نزدیک به ۲۰ هزار نفر از غیرنظامیان موفق شده‌اند طی روزهای گذشته از مناطق شرقی حلب بگریزند. اما این رقم کمتر از ده درصد از کسانی‌ست که در این منطقه حضور دارند. استفان اوبرین می‌گوید هنوز نزدیک به ۲۰۰ هزار نفر دیگر در منطقه گرفتار هستند.

این عکس یکی از تصاویری‌ست که «مرکز رسانه‌ی حلب» به‌تازگی آن‌ها را منتشر کرده و خبرگزاری‌ها نیز بازنشر داده‌اند

افزون بر نبردها، بمباران فله‌ای و حملات موشکی، مناطق شرقی حلب در محاصره دولت نیز قرار دارد و مردم مدت‌هاست با کمبود نیازهای اساسی مانند خوراک و آب آشامیدنی روبه‌رو هستند. «برنامه جهانی غذا» دهم آذر ماه گفته، غیرنظامیان در شرق حلب - شهری که زمانی مرکز اقتصادی سوریه بود- در وضعیت فاجعه‌باری از نظر دسترسی به آب، خوراک، سوخت و دارو قرار دارند. به‌گفته این نهاد وابسته به سازمان ملل، غیرنظامیان «آرام‌آرام به قعر دوزخ فرو می‌ریزند». شبکه خبری سی‌ان‌ان به‌نقل از یکی از کنشگران در «مرکز رسانه‌ی حلب» می‌گوید از روز شنبه به‌این‌سو، نزدیک به ۶۰۰ نفر در مناطق شرقی حلب جان خود را از دست داده‌اند. خبرگزاری آسوشیتدپرس می‌گوید در جریان حملات توپخانه‌ای در روز چهارشنبه ۲۶ غیرنظامی، از جمله هفت کودک در منطقه «جب القبه» کشته شده‌اند. هم‌زمان دست‌کم هشت غیرنظامی، از جمله دو کودک نیز در جریان حملات شورشیان به مناطق تحت کنترل دولت، جان خود را از دست داده‌اند.

دمیرتاش: در تناثر قضائی شرکت نمی‌کنم!

بر اساس اطلاع‌رسانی حزب دموکراتیک خلق‌ها، دمیرتاش در بیانیه‌ای به‌بازپرسان خود گفت: «من در پاسخگویی در برابر یک قوه قضائیه منصف و بی‌طرف تردید نخواهم کرد و می‌توانم پاسخگویی تمام فعالیت‌هایم باشم». او در این سخنان که از سوی یک نماینده دیگر حزب در توئیتر منتشر شده است، اعلام کرد: «اما هرگز به‌ایفای نقش در یک تناثر قضائی تن نخواهم داد. زیرا این نمایی است به‌دستور اردوخان که خود سابقه سیاسی مشکوکی دارد». همچنین حزب دموکراتیک خلق‌ها در بیانیه‌ای در شبکه توئیتر، از جامعه بین‌المللی خواست تا «علیه کودتای رژیم اردوخان واکنش نشان دهند». سخنگوی این حزب نیز دستگیری‌های اخیر را تلاشی برای به‌راه‌انداختن یک جنگ داخلی در ترکیه دانست.

دستگیری ۱۱ تن از اعضای «حزب دمکراتیک خلق‌ها» (ه د پ)، از جمله دو رئیس این حزب: «صلا ح‌الدین دمیرتاش» و «فیگن یوکسیداغ»، در روزهای پنج‌شنبه و جمعه ۱۳ و ۱۴ آبان‌ماه ۳ و ۴ ماه نومبر ۲۰۱۶، نشان‌دهنده چرخشی مشخص در نظام حاکم بر ترکیه به سمت دیکتاتوری تمام عیار است. با این‌همه، مهم، معنادار و تأمل‌برانگیز آن‌که «اتحادیه اروپا»، «سازمان ملل‌متحد» و «امریکا»، «روسیه»، «چین» و...، تاکنون واکنشی موثر و دمکراسی‌خواهانه در این رابطه از خود نشان نداده‌اند. اخیراً در خلال سه روز متوالی، از شبکه‌های اینترنتی با وجود تعلیق موقت دسترسی به شبکه‌های اجتماعی در ترکیه، فیلم‌های ویدئویی‌ای از حمله‌های خشونت‌آمیز پولیس ترکیه به نمایندگان و رهبران «حزب دمکراتیک خلق‌ها» پخش شد. واکنش‌های دولت‌های «اتحادیه اروپا» حداقلی و احتیاط‌آمیز بود: مسؤول دیپلماسی خارجی اروپا، فدریکا موگرینی، گفت: «بسیار نگران» وضعیت است. در برلین، سخن‌گوی «آنگلا مرکل»، صدراعظم المان، پس از احضار مسؤول سفارت ترکیه، این دستگیری‌ها را «بسیار نگران‌کننده» خواند؛ در پاریس، «رومن نادال»، سخن‌گوی وزارت امورخارجه، با اعلام این‌که دستگیری رهبران حزب دمکراتیک خلق‌ها «نگران‌کننده» است، «احترام به حاکمیت قانون و آزادی‌های اساسی» را خواستار شد؛ و همگی واکنش‌هایی در قالب «ابراز نگرانی»‌هایی نشان دادند که از واقعیت‌های امروز اوضاع ترکیه بسیار دورند. البته در برخی از کشورهای اروپائی اعتراضاتی که از واقعیت امر در اوضاع ترکیه حکایت می‌کنند و در ابراز اعتراض به سرکوب نیروهای دمکراتیک در این کشور، به‌گوش می‌رسند. «پیر لوران»، دبیر «حزب کمونیست فرانسه»، گفته است: «اردوخان سال‌هاست که دموکراسی و حقوق بشر را با هم‌دستی و سکوت فرانسه و اتحادیه اروپا زیر پا می‌گذارد. این دستگیری‌ها، حاکمیت قانون و بنیادهایی را که هنوز هم می‌توانست وجود داشته باشند نابود می‌کنند و دهان مخالفان دمکرات را می‌بندند». وی ادامه می‌دهد: «با دستگیری‌های روز جمعه و شنبه گذشته مرحله جدیدی در استقرار دیکتاتوری در ترکیه شروع می‌شود».

خشم و جنون اردوخان از «حزب دمکراتیک خلق‌ها»، از آن‌جا آغاز شد که این حزب کوچک، که مجموعه‌ای است از نیروهای سوسیالیست، سکولار چپ و تشکل‌های سابق کردها، در ۲۰۱۵ توانست وارد پارلمان شود. این حزب طی دو انتخابات، نخست در خرداد-تیرماه ۱۳۹۴ - جون ۲۰۱۵، با ۱۳ درصد آرا و سپس در آبان-آذرماه ۱۳۹۴ - ماه نومبر همان سال، با ۱۰/۸ درصد آرا به‌ترتیب ۸۰ و ۵۹ نماینده به پارلمان فرستاد، و بدین‌سان رهبری حزب اردوخان، «حزب عدالت‌وتوسعه»، را به‌چالش طلبید. پس از ماه‌ها سرکوب، تهدید و حمله به‌دفترهای «حزب دمکراتیک خلق‌ها»، دولت ماده قانون سلب مصونیت پارلمانی از نمایندگان را در مجلس به‌تصویب رسانید. این ماده قانون، به‌طور عمده «حزب دمکراتیک خلق‌ها» را هدف قرار می‌داد و آن را به‌هم‌دستی با «حزب کارگران کردستان» (پ.ک.ک) متهم می‌کرد. این سرکوب‌ها، تهدیدها، پرونده‌سازی‌ها و حمله‌ها مدت‌ها است که همچنان ادامه دارند.

در پی دستگیری نمایندگان «حزب دمکراتیک خلق‌ها»، این حزب با شرکت نکردن در جلسه‌های پارلمان به‌این دستگیری‌ها اعتراض کرده است. حتی کسانی که در زندان نیستند هم حق فعالیت ندارند. دفتر حزب بسته شده است و ورود به‌ساختمان آن امکان‌پذیر نیست. حزب قصد دارد در شکل‌هایی جدید از بیان دمکراتیک، مشاوره‌ای گسترده با مردم در سطح کشور انجام دهد.

در چهار ماه اخیر ده‌ها شبکه تلویزیونی، روزنامه و مؤسسه انتشاراتی بسته شده‌اند. صدها روزنامه‌نگار دستگیر و یا کارت روزنامه‌نگاری‌شان باطل شده است و حق خروج از کشور را ندارند. شمار زیادی از شهروندان زندانی شده‌اند، زندانیانی که صرفاً بر اساس اتهام‌هایی بی‌پایه و بدون هیچ مدرکی خودسرانه دستگیر شده‌اند. خبرهای رسیده از زندان‌ها حاکی از رفتار بد با زندانیان و شکنجه آنان است. از بین ۱۱ نماینده دستگیر شده عضو «حزب دمکراتیک

خلق‌ها» مجلس ترکیه، ۹ نفر آنان، در هفته گذشته، توانسته‌اند پیام‌هایی به‌وسیله وکلای‌شان به‌خارج از زندان بفرستند. همگی آنان در پیام‌های‌شان ادامه مقاومت در برابر دولت اردوخان را خواستار شده‌اند و این دستگیری‌ها را نشانه در تنگنا بودن دیکتاتوری دانسته‌اند. چکیده محتوای این پیام‌ها را در پیام دو رهبر زندانی «حزب دموکراتیک خلق‌ها» می‌توان خواند:

صلاح الدین دمیرتاش: «با اظهار دل‌بستگی و تشکر از دوستان، دستگیری غیرقانونی ما، فضای تاریک کشورمان را مخوف‌تر کرده است. با این حال، آنانی که فکر می‌کنند می‌توانند ما را در تاریکی نگاه دارند باید بدانند که حتی یک شمع روشن می‌تواند این تاریکی را به‌درد تا مردم ما در آزادی و صلح زندگی کنند. همه باید به‌کارشان در مبارزه برای دموکراسی ادامه دهند و نیز باید به‌گونه‌ای خستگی‌ناپذیر به‌منظور بیرون زدن از این تاریکی و رفتن به‌سوی روشنایی مبارزه کنند. من سلامت و روحیه‌ام عالی است.»

فیگن یوکسک داغ: «آنان هر چه کنند نمی‌توانند امیدمان را به‌یاس تبدیل کنند و مقاومت‌مان را در هم‌شکنند. چه در زندان باشیم و چه در بیرون از آن، حزب دموکراتیک خلق‌ها تنها راه به‌سوی دموکراسی در ترکیه است. برای همین هم آنان تا این حد می‌ترسند و از آن وحشت دارند. امید را از دست ندهید، و به مقاومت شدت دهید. ... با ادای احترام.»

روزنامه «اومانیته»، ۷ ماه نومبر ۲۰۱۶، مصاحبه‌ای با «ایوپ دورو» (سخن‌گوی حزب دموکراتیک خلق‌ها در اروپا، انجام داده که در بخشی از آن، وضعیت کنونی رهبران حزب دموکراتیک خلق‌ها تصویر شده است. «ایوپ دورو» در گفت‌وگو با اومانیته، اقدام مشخص اروپا در برابر «آنکارا» را خواستار شد.

اومانیته: حزب شما با زندانی شدن رهبرانش چه آینده‌ای درپیش دارد؟

ایوپ دورو: در حال حاضر ۹ نفر از ۱۳ شخصیت بازداشت‌شده در زندان‌اند، یعنی ۴ نفرشان تحت نظارت آزاد شده‌اند. ۹ نفر دیگر به‌طور جداگانه به‌چند زندان در نزدیکی استانبول فرستاده شده‌اند. وکلای صلاح‌الدین دمیرتاش، با او ملاقات کرده‌اند. موضع او روشن است، او به‌سؤال‌های قضات پاسخ نخواهد داد. از نگاه او کارگزاران این دادگاه در خدمت حکومت‌اند و او (دمیرتاش) تنها در محضر مردم پاسخ‌گو است. مردم او را انتخاب کرده‌اند. امروز حزب ما به‌خودداری نمایندگان‌ش به‌حضور در پارلمان تصمیم گرفت. ما می‌خواهیم با مردم باشیم و در تظاهرات‌شان در خیابان‌ها شرکت کنیم.

اومانیته: با وجود استیلاي فضای ترس در کشور، آیا خارج از منطقه‌های کردنشین تظاهرات حمایتی بر پا می‌شوند؟ ایوپ دورو: یک سری تظاهرات از سوی نیروهای چپ دموکراتیک برگزار شد که بلافاصله در همه‌جا ممنوع اعلام شد. دیروز (یکشنبه ۶ نومبر) در استانبول، تظاهرات به‌طرزی وحشیانه سرکوب شد. با اعلام وضعیت اضطراری، پولیس حق شلیک به‌مردم بدون اخطار قبلی را دارد. در مورد دیگر حزب‌ها مسأله پیچیده است. برای مثال، حزب طرفداران کمال آتاتورک «حزب جمهوری‌خواه خلق» (ج.ه.پ) مشکلات خودشان را دارند. آن‌ها درگیر روزنامه خود یعنی «جمهوریت» هستند که پولیس و نیروهای امنیتی دولتی مرتب مانع از ادامه کارش می‌شوند.

اومانیته: چه انتظاری از جامعه بین‌المللی دارید؟

ایوپ دورو گفت: در حال حاضر اتحادیه اروپا باید این حکومت فاشیستی را، که یکی از بدترین حکومت‌های غیردموکراتیک تاریخ ترکیه است، مجازات کند. گزارشگر «اتحادیه اروپا»، در رابطه با اوضاع ترکیه تعلیق مذاکرات در مورد «تسهیلات ویزائی» برای شهروندان ترکیه را خواستار شده است. خوب ما از چنین واکنشی پشتیبانی می‌کنیم. ما می‌خواهیم «شورای اروپا» از حقوق بشر در ترکیه دفاع کند و در نتیجه تا حقوق بشر در ترکیه رعایت نشود از

عضویت ترکیه در «اتحادیه اروپا» جلوگیری شود. ما برپائی کارزار تحریم اقتصادی و سیاسی‌ای به‌منظور تضعیف اردوخان را خواهیم.

واکنش پ ک ک

یکی از فرماندهان نظامی ارشد حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) جمعه چهارم نومبر در پیامی ویدئویی اعلام کرد که پ ک ک مبارزه خود علیه دولت ترکیه را با شدت بیشتری دنبال خواهد کرد. مراد قرایلان گفت که واکنش به دستگیری نمایندگان حزب دموکراتیک خلق‌ها برای کردها «اهمیت بسیار زیادی» برخوردار است.

ترکیه حکم بازداشت صالح مسلم را صادر کرد!

دستگاه قضائی ترکیه، روز سه‌شنبه ۲۲ نومبر ۲۰۱۶، حکم بازداشت «صالح مسلم»، را صادر کرد. صالح مسلم رهبر مشترک حزب اتحاد دموکراتیک سوریه است که شاخه نظامی آن با گروه «دولت اسلامی» (داعش) در حال جنگ است. دستگاه قضائی ترکیه، در مجموع حکم بازداشت ۴۸ نفر را به‌اتهام دست داشتن در یک حمله انتحاری در آنکارا در فیروزی گذشته صادر کرده است. رهبران حزب کارگران کردستان ترکیه (پ.ک.ک) نیز در میان این افراد هستند. دولت ترکیه این حزب را یک «گروه تروریستی» می‌خواند.

صالح مسلم، رهبر مشترک حزب اتحاد دموکراتیک کردهای سوریه

مسئولیت حمله انتحاری آنکارا که منجر به کشته شدن حدود ۳۰ نفر شد از سوی گروهی به‌نام «بازهای آزادی کردستان» بر عهده گرفته شد که انشعابی از حزب کارگران کردستان ترکیه به‌شمار می‌رود. بلافاصله پس از این حمله، دولت ترکیه مدعی شد که این حمله با همکاری مشترک کردهای ترکیه و سوریه انجام شده است. این درحالی است که «صالح مسلم» و «جمیل بایک» یکی از مقامات حزب کارگران کردستان ترکیه، این اتهام قویا را رد کردند.

تقاضای دادستان ترکیه: ۲۳۰ سال زندان برای خانم شهردار

دادستانی ترکیه در کیفرخواستی برای شهردار دیاربکر ۲۳۰ سال زندان تقاضا کرده است. اتهام اصلی خانم شهردار کرد «حمایت از تروریسم» است. گلتن کیشانک، شهردار کرد دیاربکر حدود یک ماه پیش دستگیر شد. اکنون دادستانی کل ترکیه برای او ۲۳۰ سال حبس تقاضا کرده است. اتهام اصلی خانم کیشانک حمایت از جریان چپ‌گرا و غیرقانونی «حزب کارگران کردستان» (پ.ک.ک) قلمداد شده است.

رسانه‌های جمعی ترکیه اتهام دیگر خانم کیشانک را «تأسیس و رهبری یک سازمان تروریستی» ذکر کرده‌اند.

گلتن کیشانک و همکارش فرات انلی از پایان ماه اکتوبر در بازداشت هستند. از آن زمان اداره شهر کردنشین دیاربکر به مقامات دولتی سپرده شده است.

کیشانک و انلی به حزب BDP تعلق دارند که بازوی منطقه‌ای «حزب دموکراتیک خلق‌ها» در دیاربکر محسوب می‌شود. نمایندگان وابسته به این جریان سیاسی از جمله قاطعانه از حقوق و آزادی‌ها و مطالبات مردم کرد دفاع می‌کند در پارلمان ترکیه حضور دارند.

به دنبال کودتای نافرجام ترکیه در نیمه ماه جون بسیاری از فعالان و طرفداران احزاب مخالف دولت دستگیر شدند. در اوایل ماه نومبر سال جاری فیگن یوکشداغ و صلاح‌الدین دمیرتاش، رهبران «حزب دموکراتیک خلق‌ها» به همراه بسیاری از سران و فعالان این حزب دستگیر شدند.

عزل و نصب روسای دانشگاه‌ها از سوی اردوخن

در پی تلاش‌های رجب طیب اردوخن، رئیس‌جمهور ترکیه برای تحکیم قدرت خود، تصمیم انتصاب روسای دانشگاه‌های ترکیه از سوی او، موجب نگرانی دانشجویان و استادان دانشگاه‌ها شده است که بیم دارند این اقدام پای مداخله دولت در امور دانشگاه‌ها را باز کند.

رجب طیب اردوخن، اخیراً «محمد ازکان» را به جای «گولای بارباراس اوغلو» به عنوان رئیس دانشگاه «بغازچی» منصوب کرد. گولای بارباراس اوغلو، در تابستان امسال درست سه روز قبل از کودتا، با بیش‌تر از ۸۰ درصد آراء به ریاست دانشگاه «بغازچی» انتخاب شده بود. به گزارش رسانه‌های ترکیه، محمد ازکان برادر یک تن از نمایندگان «حزب توسعه و عدالت» اردوخن در پارلمان ترکیه است.

دولت ترکیه در توجیه تصمیم انتصاب روسای دانشگاه‌ها از سوی رئیس‌جمهور گفته است که این اقدام از «درگیری‌های جناحی» در انتخابات معمول روسای دانشگاه‌ها جلوگیری می‌کند. اما مخالفان انتصاب که اکثر آن‌ها دانشجویان و دانشگاهیان هستند این اقدام را به انتصاب شهردارهای مناطق کردنشین در جنوب ترکیه مقایسه می‌کنند و می‌گویند دولت قصد دارد دانشگاه‌ها را که مهد آزادی بیان و عقیده محسوب می‌شود تحت کنترل خود درآورد.

دانشجویان مخالف انتصاب محمد ازکان، که هفته گذشته چندین بار دست به اعتصاب زده بودند می‌گویند از «استقلال آکادمیک و غیرسیاسی بودن آموزش» در دانشگاه‌ها دفاع می‌کنند.

بدین ترتیب، اصل انتخابات برای تعیین روسای ۱۸۱ دانشگاه ترکیه، به حال تعلیق درآمده است. بر اساس تصمیم جدید، رئیس‌جمهور فرد مورد نظر خود را از میان ۳ نامزد پیشنهادی شورای آموزش عالی انتخاب می‌کند.

تنها چند روز بعد از ماجرای کودتای ۱۵ جولای، صدها تن از استادان دانشگاه‌ها دستگیر شدند و شورای آموزش عالی دستور کنارگیری ۱۵۷۷ تن از روسای دانشگاه‌های دولتی و خصوصی را صادر کرد.

اعتراضات مردمی در ترکیه علیه طرح «معافیت متجاوزان به دختر بچه‌ها» در چند روز اخیر، به غیر از رسانه‌های جمعی جهانی، جامعه ترکیه هنوز در شوک لایحه‌ای است که حزب عدالت و توسعه با طرح آن در مجلس در هفته گذشته زمینه بسیاری از بحث‌های حقوقی و اجتماعی را فراهم ساخته و از سوئی واکنش‌های سیاسی را سبب‌ساز شده است.

با پیشنهاد طرحی از سوی حزب عدالت و توسعه و تصویب آن به صورت لایحه از سوی جمع کثیری از نمایندگان حزب حاکم و همچنین تعدادی از نمایندگان حزب حرکت ملی، قانون آزادی مشروط متجاوزین به عنف تحت شرایطی

میسر می‌گردد. براساس این لایحه مردان متجاوز به‌دختران زیر سن قانونی از این پس می‌توانند در صورت ازدواج با دختری که مورد تجاوز قرار داده اند، تبرئه شوند. این لایحه که از سوی دولت ارائه شده است، برای دومین بار روز سه‌شنبه ۲۲ نومبر به رای گذاشته خواهد شد که در صورت تصویب نهائی به‌صورت قانون قابل اجرا خواهد بود.

پارلمان ترکیه روز پنج‌شنبه ۱۷ نومبر، با پیش‌نویس اولیه این طرح موافقت کرده بود. به‌موجب این طرح مردانی که پیش از ۱۱ نومبر ۲۰۱۶، دختران زیر ۱۸ سال را «بدون تمایل‌شان» مورد سوءاستفاده جنسی قرار داده‌اند، در صورت ازدواج با قربانیان خود از زندان آزاد خواهند شد.

در این طرح ذکر شده که متجاوز نباید به هنگام عمل «به‌خشونت، تهدید یا هر گونه شکلی از اجبار» متوسل شده باشد. برای این‌که این طرح به صورت قانون درآمده و اجرائی شود، نمایندگان پارلمان ترکیه باید قرائت دوم آن را نیز در مجلس تصویب کنند.

وزیر دادگستری ترکیه در پی انتقادهای شدید احزاب مخالف و نیز سازمان عفو بین‌الملل، مخالفان دولت را به «تحریف عمدی» حقیقت متهم کرد.

بکیر بوزداغ، مدعی آن شد که هدف اصلی این قانون «حفاظت از کودکان» است و مجرمان چنین پرونده‌هایی متجاوز نیستند... طبق گفته وزیر دادگستری ترکیه هم اینک نزدیک به ۳ هزار پرونده از این دست در کشور وجود دارند.

تاکنون (۲۲ نومبر)، ۷۳۰ هزار نفر در اعتراض به طرح «معافیت متجاوزان جنسی به‌دختر بچه‌ها» یک تومار اینترنتی را امضاء کرده‌اند. پارلمان ترکیه قرار بود روز سه‌شنبه ۲۲ نومبر در مورد این طرح رای‌گیری کند.

در رابطه با این طرح با وجود این‌که مخالفت‌های شدیدی از سوی نهادهای مختلف اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و انجمن‌های حمایت از حقوق زنان و عده کثیری از هنرمندان و دانش‌گاہیان صورت عینی به خود گرفته است، لیکن بن‌علی نیلدیریم نخست‌وزیر ترکیه در پاسخ به اعتراضات عمومی اعلام کرده است که طرح مذکور برای افرادی است که در زمان ازدواج دارای سنی کمتر از سن قانونی بوده‌اند.

نخست‌وزیر ترکیه، در توضیح این قضیه و در واکنش به‌معتراضین گفته است «آن‌هایی که قانون نمی‌دانند، حامله شده و پدر به‌دلیل تجاوز به‌حبس افتاده و مادر و فرزند بدون سرپرست می‌ماند. ما در حال حاضر سه هزار خانواده به‌این صورت در کشور داریم. با تصویب نهائی این لایحه از شمار چنین قربانیانی کاسته می‌شود».

گرچه تشکل‌های دموکراتیک مردمی و مخالفین این لایحه دولت، چنین اظهار نظری را بسیار نابخردانه و به‌دور از هر نوع توجیه منطقی ارزیابی می‌کنند ولی شوک دوم در اظهارات بکیر بوزداغ، وزیر دادگستری ترکیه بر جامعه و طبقه زنان وارد شده است. به‌طوری که او اعلام داشته است که در صورت تصویب لایحه، زمینه برای آزادی بسیاری از مردان که به‌جرم تجاوز به‌عنف در طی یک دهه گذشته در زندان بوده‌اند، فراهم خواهد آمد.

گفتنی است که در شرایط کنونی نزدیک به ۴ هزار نفر به‌جرم سوءاستفاده‌های جنسی در زندان‌های ترکیه محبوس هستند. در ماه‌های اخیر، با افشای سوءاستفاده جنسی از پسران در مدارس امام خطیب و همچنین مدارس متعلق به‌مؤسسه وقف انصار که در شهرهای زیادی از ترکیه فعالیت دارد در سر خط خبرها قرار گرفته و پرونده رسوائی تجاوز به ۴۵ نفر از دانش‌آموزان ذکور در شهر کارامان موجب واکنش‌های جدی در ترکیه شده بود.

خانم جانان گوللو، رئیس فدراسیون انجمن‌های زنان ترکیه در این خصوص گفته است: «قانون اساسی و قانون جزائی ترکیه دارای رکن اساسی در خصوص مسؤولیت جزائی است. از این‌رو هیچ‌کس نمی‌تواند حق دخالت، تغییر و یا تفسیر به غیر داشته باشد. عدم توجه به‌قانون مربوط به‌مجازات افراد خاطی و متجاوز به‌ناموس و عنف جامعه و زمینه‌سازی برای برانت افرادی که به‌زور دختران زیر سن قانونی را مورد تجاوز قرار داده‌اند و به‌بهانه این‌که بار مالی از دوش

دولت برداشته شده و افراد خاطی به جامعه برگشته و دختران تحت تجاوز نیز سرپرستی داشته باشند، در واقع فرستادن دختران مظلوم و صدمه‌دیده از متجاوز به قربانگاهی است که از آن، خاطره تلخ و درد آوری دارند».

هزاران نفر در چند شهر ترکیه، در اعتراض به طرح پیشنهادی حزب حاکم به‌خیابان‌ها رفتند. به‌موجب این طرح چنانچه مردانی که با دخترچه‌ها رابطه جنسی برقرار کرده‌اند با قربانیان خود ازدواج کنند، از مجازات معاف خواهند شد.

یک روز پس از ارائه طرح حزب حاکم عدالت و توسعه در ترکیه در مورد «معافیت متجاوزان به‌دخترچه‌ها» بیش از ۳ هزار نفر شامگاه شنبه ۱۹ نوامبر - ۲۹ آبان ماه [عقرب] در استانبول در اعتراض به این طرح به‌خیابان‌ها رفتند.

یک تظاهرکننده به‌خبرگزاری فرانسه گفت، حزب عدالت و توسعه نباید این اجازه را پیدا کند که «تجاوز در این کشور را تبرئه کرده و آزاد بگذارد». معترضان پلاکاردهائی را در دست داشتند که روی آن‌ها شعارهائی در ضدیت با این طرح و هشدار نسبت به «قانونی شدن تجاوز» نوشته شده بود. در شهرهای دیگر ترکیه نیز اعتراضاتی انجام شده است.

سازمان ملل متحد نیز در مورد طرح معافیت متجاوزان به‌دخترچه‌ها ابراز نگرانی کرده است. کریستوف بولیراک، سخنگوی سازمان یونیسف در واکنش به طرح یاد شده گفت: «چنین اشکال شرم‌آور خشونت علیه کودکان جنایت به‌شمار می‌روند که در هر صورت باید مجازات شوند».

به‌گفته او این طرح به‌منزله «نوعی عفو» برای کسانی است که جرم تجاوز به‌کودکان را پذیرفته‌اند.

معترضین با شعار «ما ساکت نخواهیم شد»، «این قانون را فوراً دور بیندازید»، به سمت میدان کادی کوی در بخش آسیائی تظاهرات کردند. گفته می‌شود که تظاهرات مشابهی در برخی از شهرهای دیگر ترکیه از جمله از میر انجام شده است.

روی پلاکاردها شعارهائی نظیر «تجاوز نباید قانونی شود» و «آ.ک.پ دستت را از بدن من بردار» نوشته شده بود و حزب حاکم عدالت و توسعه را که طراح این قانون است مستقیم مخاطب قرار می‌داد. حزب عدالت و توسعه با ۳۱۷ کرسی از ۵۵۰ کرسی مجلس این کشور اکثریت دارد. سرانجام بن‌علی نیلیریم، نخست وزیر ترکیه، روز سه‌شنبه ۲۲ نومبر، اعلام کرد که دولت لایحه مناقشه‌انگیزی را که در رابطه با تعرض جنسی به کودکان تدوین شده است، پس گرفت. در این حال بن‌علی نیلیریم روز سه‌شنبه، دوم آذر، در نشست خبری گفت که به درخواست رئیس جمهور ترکیه این لایحه از پارلمان به کمیسیون مربوطه ارجاع داده می‌شود تا روی آن اجماع حاصل شود و احزاب مخالف نیز بتوانند پیشنهادات خود را مطرح کنند. نخست وزیر ترکیه سپس تأکید کرد که کمیسیون مربوطه همه نقطه نظرات را ارزیابی می‌کند و «مطمناً» به‌راحتی خواهد رسید.

لازم به یادآوری است که در اسفند ماه سال گذشته، خانم «امینه اردوخان»، همسر رئیس‌جمهوری ترکیه در جریان برگزاری برنامه «نقش مادران سلاطین در تاریخ» که با حمایت وزارت شهرسازی و محیط و همچنین اداره کل اسناد و املاک در نهم ماه مارچ در شهر آنکارا برگزار شده بود، حرمسراهای دوران پادشاهان عثمانی را به‌عنوان مکتب معرفی کرده بود که برای زنان امروزی نقش الگو و الهام را بازی می‌کند. زیرا زنان حاضر در حرمسرای عثمانی علاوه بر تأمین نیازهای پادشاهان به‌فراگیری کارهای شایسته زنان مانند ملبله دوزی، سوزن دوزی و ... مشغول می‌شده‌اند که وظیفه اصلی‌شان در حرمسرا رفع نیازهای شاهان و خانه‌داری بوده است و وظیفه زنان امروزی را نیز بدین‌گونه توصیف کرده بود. همین اظهارات در آن زمان نیز در جامعه ترکیه واکنش‌های تند را موجب شده بود.

جنرال مایکل فلین: متحد اصلی ما ترکیه در بحران است و به‌حمایت ما نیاز دارد!

راه نیافتن هیلری کلینتن به‌کاخ سفید، برای هواداران رئیس‌جمهوری ترکیه از چند جهت خوشحال‌کننده بود. آن‌ها نه تنها خانم کلینتون را ادامه دهنده سیاست‌های باراک اوباما در خاورمیانه می‌دانستند و به‌همین دلیل شایع کرده‌اند که فتح‌الله گولن به‌کارزار انتخاباتی کلینتون میلیون‌ها دالر کمک مالی کرده است. در عوض پیروزی ترامپ برای آن‌ها فرصتی برای بهبود روابط متشنج ترکیه با امریکا بود، به‌خصوص این که یکی از مشاوران ارشد امنیتی او بر لزوم استرداد فتح‌الله گولن، متحد سابق رجب طیب اردوخان و متهم اصلی کودتای نافرجام در ترکیه تأکید می‌کرد.

جنرال مایکل فلین، که از او به‌عنوان گزینه رئیس‌جمهوری منتخب ایالات متحده برای تصدی سمت مهم مشاور امنیت ملی کاخ سفید نام برده می‌شود، در روز برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در امریکا مقاله‌ای را در نشریه معتبر

هیل منتشر کرد که در آن همانند بسیاری از تحلیل‌گران نزدیک به حزب عدالت و توسعه در ترکیه، فتح‌الله گولن را به‌آیت‌الله خمینی، رهبر حکومت اسلامی ایران، مقایسه می‌کرد.

به‌نوشته فلین، امریکا باید از منظر ترکیه به‌موضوع درخواست استرداد فتح‌الله گولن نگاه کند و نباید به‌او پناه دهد. گولن که یک شبکه گسترده اجتماعی از اسلام‌گرایان را رهبری می‌کند و ساکن پنسیلوانیا است، دست داشتن در کودتا را رد می‌کند.

مایکل فلین، در مقاله‌اش این سؤال را مطرح کرد که «اگر بعد از حملات یازدهم سپتمبر اسامه بن‌لادن در ویلایی زیبا در یکی از مناطق تفریحی ترکیه ساکن می‌شد، واکنش ایالات متحده چه بود؟»

سخنان فلین به‌گوش اطرافیان اردوخان خوش آمد اما ستاد انتخاباتی ترامپ سعی کرد از آن فاصله بگیرد و از قصد فلین برای انتشار چنین مقاله‌ای ابراز بی‌اطلاعی کرد.

سپهد بازنشسته مایکل فلین که تا دو سال پیش رئیس سازمان اطلاعات دفاعی امریکا بود، یکی از برجسته‌ترین افسران اطلاعات نظامی در میان هم‌دوره‌ای‌های خود و در عین حال، از جنجالی‌ترین آن‌هاست.

تشبیه اسلام‌گرایی افراطی به «بیماری» به‌وسیله فلین و انتشار عکس او در کنار ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری روسیه در سر میز شام مهمانی مجلل شبکه تلویزیونی راشیا تودی از جمله مواردی است که در واشنگتن بازخورد منفی داشته است.

با این حال، آن‌چه که برای بسیاری از روزنامه‌نگاران در امریکا و ترکیه تبدیل به‌علامت سؤال بزرگی شده، روابط مالی احتمالی مایکل فلین با هواداران حکومت ترکیه است.

جنرال فلین، پس از کناره‌گیری از خدمت نظامی در سال ۲۰۱۴، مؤسسه‌ای را برای عرضه مشاوره اطلاعاتی به‌مشتریان امریکایی و خارجی تأسیس کرد.

هر چند فلین در این مؤسسه شخصاً به‌عنوان لابی‌گر عمل نمی‌کند، اما «رابرت کلی» از مدیران ارشد این مؤسسه یک ماه قبل از انتخابات ریاست جمهوری امریکا مدارکی را تقدیم مقام‌های ذی‌صلاح کرد که نشان می‌داد قرار است به عنوان مشاور و لابی‌گر در خدمت یک شرکت هلندی باشد که مدیرش یک بازرگان سرشناس ترک است.

«کامل اکین آلپ تکین»، هم‌زمان رئیس شورای تجاری ترکیه و امریکاست و گفته می‌شود روابط نزدیکی با اعضای مهم حزب حاکم در ترکیه دارد.

«رابرت کلی» در پاسخ به‌سؤال نشریه پولتیکو گفته است از ارتباط میان فعالیت‌های کاری با آلپ تکین و مقاله منتشر شده بی‌اطلاع است.

کامل آلپ تکین هم می‌گوید خدمات دریافت شده ربطی به‌دولت ترکیه ندارد و او به‌عنوان واسطه در خدمت یک شرکت نفتی است.

با وجود ماهیت ارتباط کاری میان این دو، فعالیت مؤسسه مایکل فلین به‌گونه‌ای است که به‌گفته تحلیل‌گران با وعده دونالد ترامپ از راه نیافتن افرادی که برای خارجی لابی می‌کنند در تضاد است.

فلین، پنج‌شنبه پیش از این که انتخابش به‌عنوان مشاور امنیت ملی اعلام شود، در بیانیه‌ای گفت در صورت بازگشت به‌خدمت دولت ارتباطش با مؤسسه مشاوره‌اش را به‌طور کامل قطع خواهد کرد.

همین موضوع انتقادهایی را در رسانه‌های امریکا به‌همراه داشته ولی آن‌چه در این بین برای دولت ترکیه مهم است، باز شدن پای فردی به‌کاخ سفید است که نظرش درباره دشمن شماره یک رجب طیب اردوخان به‌نظر آنکارا شبیه است. آن‌ها امیدوارند برخلاف دولت باراک اوباما، دست‌کم این بار یک مقام کلیدی امریکا با ترکیه هم نظر باشد.

جالب این که در ۲۴ ساعت گذشته جنرال مایکل فلین از سوی تحلیل‌گران و شخصیت‌های امریکایی بسیاری به‌خاطر مواضع اسلام‌هراسانه‌اش مورد انتقاد قرار گرفته اما به‌نظر نمی‌رسد مادامی که نگرانی از حضور فتح‌الله گولن در امریکا پا برجاست، این موضوع اولویت اصلی حزب حاکم ترکیه در مواجهه با دولت جدید امریکا باشد.

در واقع پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری امریکا نگرانی‌های فراوانی برای بسیاری از شهروندان این کشور ایجاد کرده، اما این نگرانی‌ها به‌مردم امریکا محدود نمی‌شوند. شورای سردبیری روزنامه «گاردین» در بریتانیا، به‌تبعات نگران‌کننده انتخاب ترامپ برای امریکا و کل دنیا می‌پردازد.

آنچه غیرقابل‌تصور دانسته می‌شود فقط تا وقتی غیرقابل‌تصور است که هنوز اتفاق نیفتاده باشد. وقتی اتفاق افتاد، مثل «تاراج شهر رُم»، به لحاظ تاریخی اجتناب‌ناپذیر به‌نظر می‌رسد. زمین‌لرزه‌ی سیاسی و جهان‌گیر انتخاب دونالد ترامپ به‌عنوان رئیس‌جمهور بعدی امریکا همچنین حادثه‌ای است. اگر ترامپ به‌وعده‌های انتخاباتی‌اش، و عده‌های پرشمار و بی‌پروا، وفادار بماند، پیروزی او در این انتخابات منادی خیره‌کننده‌ترین واژگونی در عرف سیاسی و اقتصادی امریکا از زمان برنامه‌ی «نیو دیل» در دهه ۱۹۳۰ خواهد بود، البته با اهداف و اثراتی که در تضاد با آن برنامه قرار می‌گیرند. چنین رویکردی روند مرفعی و رو به رشد اما کم‌توان در امریکای معاصر و دنیای قرن بیست و یکم را متوقف می‌کند. این رویکرد نشان‌گر گسست قاطعانه از نظم سیاسی و اقتصادی لیبرالی و جهانی است که تحت تسلط امریکا بود، نظمی که به‌نظر می‌رسید، به‌دنبال فروپاشی شوروی و شکوفایی اقتصاد چین، قرن بیست و یکم را تحت امر خود دارد.

در عین حال، نکته آخر می‌تواند موجبات ترس و هراس فراگیر برای تمام دنیا باشد. پیروزی ترامپ به‌معنی ابهام در مورد راهبرد آینده‌ی امریکا در سطح جهانی است، در دنیایی که مدت‌ها است برای ثبات خود به امریکا اتکا کرده است. ظرفیت ترامپ برای بی‌ثبات کردن تقریباً حد و حصر ندارد. سیاست‌های او در حوزه امور نظامی، دیپلماتیک، امنیتی، زیست‌محیطی، و تجاری این ظرفیت را دارند که دنیا را به وضع وخیم‌تری دچار کنند. شهروندان امریکا این هفته به‌اقدام خطرناکی دست زدند. با انتخابی که آن‌ها کردند، ما همه با دوران تیره، پرابهام، و هراس‌آوری مواجه شده‌ایم. دولت ترکیه، بیش از سده‌ها است که علیه مخالفان کرد خود می‌جنگد. فرآیند صلح بین آنکارا و مخالفان کرد که توافق‌نامه آغازین آن در سال ۲۰۱۳ امضاء شد، تابستان سال گذشته متوقف شد.

بسیاری از گروه‌های حقوق‌بشری و نیز مقام‌های خارجی نسبت به‌وسعت دستگیری‌ها و پاک‌سازی‌ها در ترکیه ابراز نگرانی کرده‌اند. مردم بسیاری نیز در ترکیه و کشورهای عمدتاً اروپایی دیگر علیه این اقدامات بارها دست به‌تظاهرات زده‌اند.

چهار ماه است که اردوخان موج تازه و بی‌سابقه‌ای از اختناق و سرکوب سیاسی را در سراسر ترکیه به‌وجود آورده و جنگ و تروریسم دولتی نیز علیه مردم کرد و پ.ک.ک، همچنان ادامه دارد. در پی کودتای نافرجام جمعه ۲۵ تیرماه ۱۳۹۵-۱۵ جولای ۲۰۱۶ در ترکیه، که از سوی همه نیروهای دمکراتیک و مرفعی و اپوزیسیون محکوم شد، رجب‌طیب اردوخان و حزب «عدالت‌و توسعه»‌اش با هدف تصاحب تمام‌وکمال ارکان قدرت، در کشور وضعیت اضطراری اعلام کردند. به‌نظر می‌رسد که رجب‌طیب اردوخان، رئیس‌جمهور ترکیه، در گذار از خودکامگی به‌دیکتاتوری، به‌مرحله‌ای تازه وارد شده است.

اردوخان، در سخنرانی خود در ۱۰ دی‌ماه ۱۳۹۴-۳۱ دسمبر ۲۰۱۵، گفته بود: «در نظامی مانند (نظام) ترکیه سیستم ریاست‌جمهوری‌ای تک‌قدرتی امکان دارد. امروزه نمونه‌هایی از این دست در جهان و همچنین در تاریخ می‌توان

یافت. شما نمونه هیتلری را دارید». سخنانی بسیار نگران‌کننده که حتی واکنش بروکسل، برلین و نیز پاریس را می‌توانست و می‌بایست برانگیزد اما عملاً چنین نشد.

دوشنبه پانزدهم آذر [قوس] ۱۳۹۵ - پنجم دسمبر ۲۰۱۶

ادامه دارد.